

трудове на възрожденски дейци, народни песни и други извори, твърде често се говори за чорбаджии и чорбаджийство, но броят на конкретно назованите лица е сравнително ограничен. Още повече той намалява, когато започне събирането и систематизирането на биографичните сведения за тях, необходими като статистическа база данни за историко-социологическото изследване. По тази причина в извадката не са включени: 103-ма души чорбаджии, подписали се под едно изложение на въстаналите селяни от Северозападна България през 1850 г.; 84 души чорбаджии от 63 селища в българските земи, спомоществатели на възрожденски книги; десетки още имена на лица, посочени като чорбаджии в различни източници.

При това данните за всички лица-чорбаджии, включени в анкетния списък на изследването, също не са пълни, което е сериозна пречка за извеждане на категорични изводи. Това налага в хода на изложението при анализа на данните, съгласно изискванията за представителни извадкови социологически изследвания, да се привежда допълнителна историческа документация за уплътняване на информацията по дадения въпрос.

Независимо от посочените проблеми, включените в изследването общо 200 души чорбаджии от средата на XVIII в. до 1878 г. от 95 селища и данните за тях представят всички райони на българските земи от географските и етнодемографски области Мизия, Добруджа, Тракия и Македония, което прави събраната информация представителна, достоверна и валидна, като цяло за българското чорбаджийство през Възраждането.

Валидността на извадката спрямо генералната съвкупност се определя и от факта, че съгласно изискванията за историко-социологическите изследвания обемът ѝ е достатъчен, а така също е спазено условието за случаен подбор на включените в изследваната група лица.

Обществената и политическата позиция на чорбаджийството се определя от социалния му статус, от една страна, а от друга - от състоянието на възрожденското общество, задачите, които стоят пред него за решаване през различните етапи на развитието му и социалната му организация.

Формирането на чорбаджийството и дейността му във възрожденското общество през различните етапи на Националното ни възраждане е различна както по значимост, така и по обхват и последици. От втората половина на XVIII в. до 30-те години на XIX в., като изключим църквата, чорбаджийската институция е най-значимата и представителна за българите. Чорбаджиите са най-авторитетните и уважавани български първенци както от българското население, така и от представителите на официалната светска и духовна власт. Те са инициатори, благодетели и щедри дарители за духовно обновление. Чорбаджиите са и сред дейните организатори на защитата на българското население по време на кърджалийските размирици и сред участниците в политическите движения до средата на XIX в. Доста силно изразено е участието им в просветното движение и в църковно-националната борба.

От всички 200 души, включени в анкетата, за 31 има данни, че вземат участие в различните военни събития и революционни прояви от края на XVIII в. до 1878 г. Това прави общо 15.5%. Този процент съвсем не е малък, като се има предвид, първо, че за значителна част от общия брой на анкетираните няма сведения, за това дали са участвали или не, второ - по силата на социалното и служебното си положение участието на чорбаджиите във военните събития и революционните акции и движения срещу турската власт е изключително рисковано и почти винаги с трагични и тежки последици за тях, и на трето място, както ще стане дума по-долу, реалният брой на чорбаджиите в тези събития е сравнително по-голям.